

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

Enschede, 21 oktober 2014

Hoogbegaafd en ....

Lianne Hoogeveen

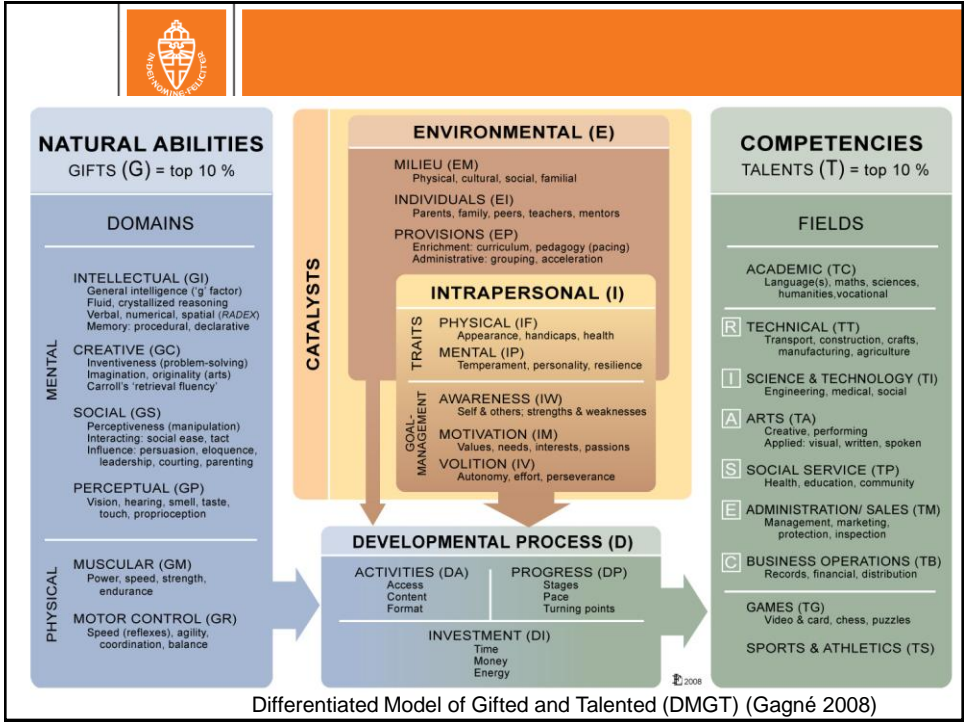
Radboud University Nijmegen

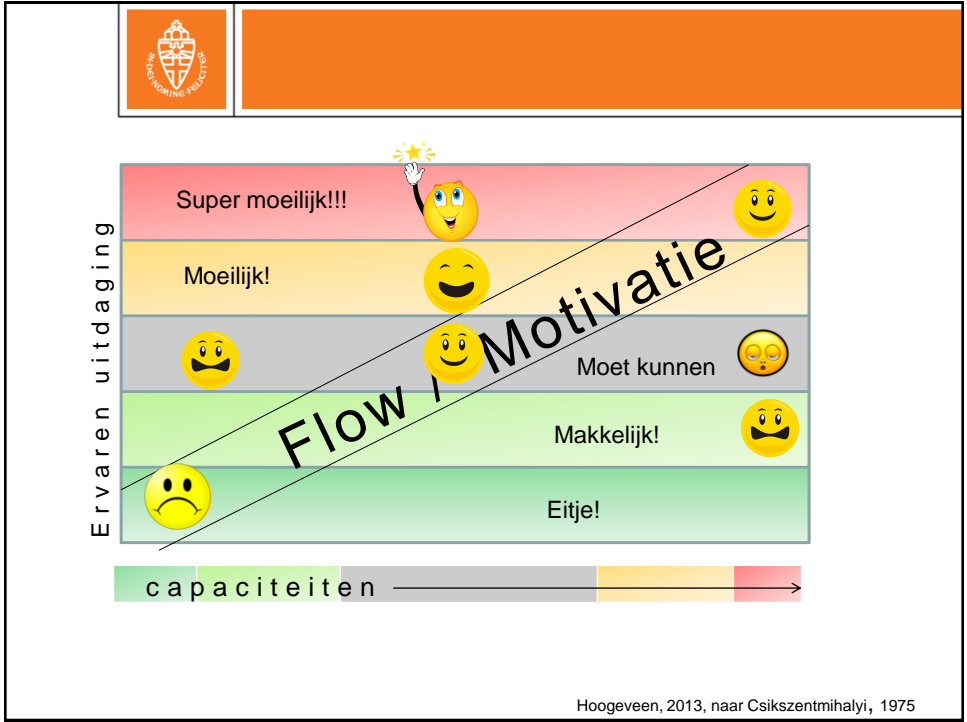
HOOGBEGAAFD?

Verschillende theorieën en modellen; verschil in nadruk

Meest gangbaar op dit moment in Nederland (en daarbuiten):
een multidimensionaal, dynamische visie: de prestaties van een
leerling zijn afhankelijk van **aangeboren capaciteiten**
persoons- en **omgevingsfactoren**.

Differentiated Model of Gifted and Talented (DMGT) (Gagné 2008)

6 profielen van hoogbegaafde leerlingen (Betts & Neihart, 1988; 2010)

<http://www.ingeniosus.net/archives/dr-george-betts-and-dr-maureen-neihart-share-revised-profiles-of-gifted>

- **Autonome, zelfsturende, leerling**
- **Succesvolle leerling**
- **Creatieve leerling (Uitdagende)**
- **Onderduikende leerling**
- **Leerling met leer- en/of gedragsproblemen**
- **Risicoleerling (Dropout)**

De autonome, zelfsturende leerling

- Presteert op een manier die past bij haar/zijn capaciteiten
- Toont goede sociale vaardigheden
- Werkt zelfstandig
- Ontwikkelt eigen doelen
- Werkt zonder behoefte aan bevestiging
- Werkt enthousiast voor passies
- Is creatief
- Komt op voor eigen opvattingen
- Neemt risico's

Betts & Neihart, 1998; 2010

De succesvolle leerling

- Presteert 'goed'
- Is perfectionistisch
- Zoekt bevestiging van de docent
- Vermijdt risico
- Accepteert / conformeert
- Is afhankelijk

(Betts & Neihart, 1998; 2010)

De creative (uitdagende) leerling

- Corrigeert de docent
- Stelt regels ter discussie
- Is eerlijk en direct
- heeft stemmingswisselingen
- Vertoont inconsistente werkwijzen
- Heeft een slechte zelfcontrole
- Is creatief
- Is actief
- Houdt van discussie
- Komt op voor eigen opvattingen
- Is competitief

Jan

- Langzaam van begrip;
- is vaak boos;
- Verbale score op IQ test is hoger dan performale score;
- Ouders zijn onlangs gescheiden;
- Maakt veel spellingsfouten;
- Is een jonge leerling;
- Weet alles over ruimtevaart.

Geschiedenis

- Voor 1980: intelligentie is meetbaar met een testscore en hoogbegaafde kinderen halen hoge punten op school
- Na 1980: nieuwe ideeën over intelligentie (bijvoorbeeld Gardner, 1983; Sternberg, 1997)
- Onderzoek naar 'twice exceptional children'
  - Beschrijvend
  - Evaluatie van identificatie
  - Nog geen onderzoek naar de effectiviteit van verschillende interventie strategieën

Nu

... twice-exceptional learners ... represent one of the most underserved and difficult to identify populations evident in schools because of a masking effect by one or both of these exceptionalities (Assouline, et al., 2010; Foley Nicpon et al., 2011; Krochak & Ryandn, 2007; Nielsen, 2002; Stein et al, 2011; Yewchuck & Lupart, 2002)

hoogbegaafd + leerprobleem

1. Verbaal sterk; goede schoolresultaten in het basisonderwijs; daarna minder presteren; compenseren tot op het v.o., soms w.o..
2. Vroege identificatie van leerprobleem, hoogbegaafdheid niet herkend > remediering voor problemen, geen aangepast curriculum voor hoogbegaafdheid.
3. Gemiddelde prestaties; noch de hoogbegaafdheid, noch het probleem wordt herkend
4. Zowel de hoogbegaafdheid als het leerprobleem wordt herkend.

Identificatie

- In spite of the consensus that test profile analysis is not an accurate method of identifying learning disabilities in gifted children, several gifted educational experts continue to support it (Baum & Owen, 2004).
- Voorbeeld: verbaal-performaal verschillen in de WISC-III komen bij hoogbegaafde kinderen vaker voor en zijn groter dan bij niet-hoogbegaafde kinderen.
- Accurate identification of twice exceptional children ... is controversial on several points (Neihart, 2008).

Kijk uit voor misdiagnose!!!

- Ik ben Jan
- Ik laat niet altijd zien wat ik voel / denk / kan;
- Ik verander;
- Ik leer;
- Kijk naar mij;
- Praat met mij.

Autonome leerling

- Ruimte voor het ontwikkelen van een lange-termijn geïntegreerd studieplan / sta niet in de weg!;
- Flexibiliteit m.b.t. traditioneel beleid en regels;
- Ondersteuning in de psychologische last van succes

(Betts & Neihart, 2010)

Succesvolle leerling

- Een uitdagend programma
- Hulp bij het verlaten van de 'comfort zone' ;
- Ondersteuning bij het ontwikkelen van vaardigheden tot zelfstandig leren;
- Contact met intellectuele gelijken

Creatief/uitdagend

- Tolerant leerklimaat
- Verdieping
- Directe en heldere communicatie
- Gevoelens toestaan
- Zelfwaardering opbouwen

- Interventie m.b.t. stoornis bij hoogbegaafde kinderen mogelijk anders dan bij niet-hoogbegaafde kinderen
  - ADHD: opdrachten verkorten en simplificeren ...?
- Eerst aanpassen op intellectuele mogelijkheden, daarna remediëren van proble(e)m(en)
- ("The empirical research to date suggests that the best long-term outcomes are achieved when the **primary focus of intervention is on developing talent** while a **secondary emphasis is on remediation and compensation strategies**, and when the child is helped to develop social and emotional tools, ..." (Neihart, 2008, p. 130).

*Consciously, you teach what you know,
unconsciously, you teach who you are.
John Dewey. (bron: Jan van Zutphen,
stageverslag)*

6 profielen van hoogbegaafde leerlingen (Betts & Neihart, 1988; 2010)

<http://www.ingeniosus.net/archives/dr-george-betts-and-dr-maureen-neihart-share-revised-profiles-of-gifted>

- **Autonome, zelfsturende, leerling**
- **Succesvolle leerling**
- **Creatieve leerling (Uitdagende)**
- **Onderduikende leerling**
- **Leerling met leer- en/of gedragsproblemen**
- **Risicoleerling (Dropout)**

sociaal   enthousiasme   passie
creatief   visie en duidelijke doelen

Hartelijk gefeliciteerd met jullie 10-jarig bestaan!

Dank voor uw aandacht.

Lianne Hoogeveen – l.hoogeveen@its.ru.nl

